

กระบวนการวิจัย

1 สมมติฐาน

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล และสนองการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงได้ตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

- (1) อัตราเพิ่มของนักเรียนต่างจังหวัดสูงขึ้นทุกปี
- (2) นักเรียนต่างจังหวัดมีประสิทธิผลทางการศึกษาโดยสมบูรณ์ หมายความว่า นักเรียนต่างจังหวัดเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายภายในเวลา 2 ปีทุกคน คือ นักเรียนต่างจังหวัดมีประสิทธิผลทางการศึกษา 100% นั้นเอง
- (3) เหตุผลอันเป็นมูลเหตุที่ทำให้นักเรียนต่างจังหวัดเข้ามาเรียนในส่วนกลาง บ่อยมีมากกว่าเหตุผลที่นักเรียนจะเรียนอยู่ที่ต่างจังหวัด
- (4) นักเรียนต่างจังหวัดจะประสบปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัย มากกว่าเรื่องการเงินและการเงิน

2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

- (1) จำนวนนักเรียนต่างจังหวัดทั้งหมดที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนนักเรียน ของโรงเรียนทั้ง 36 โรงเรียนดังกล่าวแล้วในบทที่ 1 ตั้งแต่ พ.ศ. 2508-2513
- (2) สุ่มตัวอย่างจากประชากร ตามข้อ (1) มาโรงเรียนละ 20% เพื่อให้ครอบคลุมสอบถาม เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มูลเหตุที่ตัดสินใจเข้ามาเรียนในส่วนกลาง และปัญหาต่างๆที่ประสบในขณะที่กำลังเรียนอยู่ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่ม

ตัวอย่างแบบมีระบบ¹ (systematic Sampling)

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ทะเบียนนักเรียน จากทะเบียนนักเรียนนี้ จะทราบรายชื่อนักเรียนต่างจังหวัดทุกคน ทราบภูมิลำเนาเดิม อาชีพบิดามารดา ที่พักในปัจจุบัน รายงานการเรียนเดิม (มัธยมศึกษาปีที่ 3) และรายงานการเรียนในวันที่จำหน่ายออกจากโรงเรียน

(2) แบบสอบถาม เพื่อที่จะทราบถึงฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ มูลเหตุที่ชักชวนใจเข้ามาศึกษาต่อในส่วนกลาง และปัญหาต่างๆที่ประสบในขณะที่กำลังเรียนอยู่นั้น เห็นว่าการใช้แบบสอบถามน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทราบในเรื่องนี้ จากการสำรวจเอกสารการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นนั้น ปรากฏว่าใช้แบบสอบถามที่มีคำตอบให้นักเรียนเลือกตอบทั้งหมด อาจจะไม่ได้สิ่งที่เป็นจริงทั้งหมดก็เป็นได้ จากการปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งก็ได้กรุณาแนะนำให้ใช้แบบสอบถามชนิดที่ให้นักเรียนได้แสดงเหตุผลออกมาจากใจตนเองจริงๆ

แบบสอบถามประกอบด้วย เรื่องใหญ่ๆ คือเรื่องเศรษฐกิจและสังคม มูลเหตุที่เข้ามาศึกษาต่อในส่วนกลาง และปัญหาค่างๆที่ประสบในขณะที่กำลังเรียน อันได้แก่ปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัย การเรียน และการเงิน โดยใช้คำถามทั้งหมด 11 ข้อ ข้อ 1 - 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 7 เป็นเรื่องของมูลเหตุที่เข้ามาศึกษาต่อในส่วนกลาง ข้อ 8 - 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหา ที่ประสบในขณะที่กำลังเรียน ข้อ 11 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุผลที่จะเรียนอยู่ต่างจังหวัด สำหรับ ข้อ 7-11 มีรูปร่างของแบบสอบถามดังนี้

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 250 ๘ . หน้า 70 .

ในเรื่องต่อไปนี้ มีข้อว่าให้ท่านเลือกข้อ 3 ข้อ โปรดให้เหตุผลเรียงตามลำดับความสำคัญ โดยถือว่า ข้อ (1) เป็น เหตุผลที่สำคัญที่สุดของท่าน ข้อ (2) และ ข้อ (3) เป็นเหตุผลสำคัญรองลงไป

ข้อ 7 มูลเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามาเรียนในส่วนกลาง เพราะ.....

(1).....

(2).....

(3).....

ข้อ 8-11 ก็มีรูปร่างเช่นเดียวกับข้อ 7

วิธีให้นักคะแนนของเหตุผลที่ตอบในช่องว่างทั้ง 3 ข้อ โดยถือว่า ข้อ (1) เป็นเหตุผลสำคัญอันดับ 1 ข้อ (2) เป็นเหตุผลสำคัญอันดับ 2 และข้อ (3) เป็นเหตุผลสำคัญอันดับ 3 ดังนั้นจึงให้นักคะแนนข้อ (1) = 3 ข้อ (2) = 2 และข้อ (3) = 1

หลังจากการสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ก็นำไปทดสอบขั้นต้น โดยให้นักเรียนต่างจังหวัดที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเรณูบุรี 20 คน เป็นผู้ตอบ ปรากฏว่านักเรียนตอบตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัยเกินกว่า 90% ก็เป็นอันว่าคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามทั้งหมดนั้น นักเรียนเข้าใจดี จึงใช้เป็นแบบสอบถามจริงได้เลย

4 วิธีรวบรวมข้อมูล

(1) ค้นหาจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมดเป็นรายโรงเรียนทั้ง 36 โรงเรียนดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508-2513 โดยไปขอค้นหาที่ฝ่ายวางแผนการศึกษาของกรมวิสามัญศึกษา ปรากฏว่ามีข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2509-2513 เท่านั้น ส่วน พ.ศ. 2508 ไม่มี แต่จำนวนนักเรียนในปี พ.ศ. 2508 นั้น มีอยู่ในรายงานการศึกษาประจำปีการศึกษา 2509 ของกรมวิสามัญศึกษา

(2) ค้นหาจำนวนนักเรียนต่างจังหวัด จากทะเบียนนักเรียน เป็นรายโรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508-2513 โดยผู้วิจัยเองต้องเดินทางไปยังโรงเรียนทั้ง 36 โรงเรียนนั้น โดยใช้หนังสือขอความร่วมมือในการค้นคว้าเพื่อถาวรวิจัย จากนักศึกษาลับ

แต่ในจำนวนทั้ง 36 โรงเรียนนั้น มี 2 โรงเรียนที่ไม่คงใจที่จะเป็นนักเรียน คือ โรงเรียนศึกษานารี และ โรงเรียนสายปัญญา เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และ อาจารย์ผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ปรากฏว่าทั้งสองโรงเรียนนี้ไม่รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากแหล่งอื่น เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รับแต่เฉพาะนักเรียนของโรงเรียนเองขึ้นไปเรียนเท่านั้น และมีอีก 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบญจมราชาลัย ที่รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากแหล่งอื่น เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2512 และ 2513 นี้เอง โดยรับข่วงนักเรียนที่เคลื่อนจากการสอบเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอีกทีหนึ่ง ซึ่งทางอาจารย์ใหญ่และแผนกทะเบียนของโรงเรียนได้กรุณาช่วยค้นหาข้อมูลให้ ดังนั้นผู้วิจัยเองจึงต้องค้นหาข้อมูลจากทะเบียนนักเรียนเพียง 33 โรงเรียนเท่านั้น และจากทะเบียนนักเรียนนี้ ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิสำเนาเดิม อาชีพบิดามารดา ที่พักในปัจจุบัน รายงานผลการเรียนเดิม (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และ รายงานการเรียนถึงวันที่จำหน่ายออกจากโรงเรียน

(3) การส่งและการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม: ทุกครั้งที่ผู้วิจัยไปค้นหาข้อมูลจากทะเบียนนักเรียน จะนำแบบสอบถามติดตัวไปด้วยทุกครั้ง การค้นหาข้อมูลจากทะเบียนนักเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500-2513 นั้น ก็เริ่มที่ทะเบียนนักเรียนปีพ.ศ. 2513 เสียก่อน โดยค้นหารายชื่อของนักเรียนต่างจังหวัดที่มีอยู่ในนั้น เพื่อสุ่มตัวอย่างเขาเสียง 20% เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว จึงได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยนับเอาคนที่ 5, 10, 15, เรื่อยๆไป เมื่อได้รายชื่อครบจำนวนแล้ว ก็ปรึกษากับครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนคนไหนอยู่หออะไร จะได้แจกแบบสอบถามได้ถูกต้อง บางโรงเรียนผู้วิจัยก็แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง บางโรงเรียนผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ก็ได้กรุณาแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมเอาไว้ให้ แล้วผู้วิจัยก็ไปรับแบบสอบถามตามที่ได้นัดหมายกันไว้ บางครั้งการแจกและการเก็บแบบสอบถามสามารถทำได้ภายในวันเดียว แต่บางครั้งก็ไม่เกิน 1 สัปดาห์

แบบสอบถามที่นำไปส่งให้นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ นั้น ตามกำหนดจะต้องส่ง

ให้ได้ 20% ของจำนวนนักเรียนต่างจังหวัดของทุกโรงเรียน ประมาณ 300 คน จากจำนวนนักเรียน 1502 คน แต่เนื่องจากในระยะหลังๆ โรงเรียนอยู่ในระยะที่จัดการสอบไล่ประจำปี จึงไม่ค่อยสะดวกในการส่งแบบสอบถามนี้ ดังนั้นแบบสอบถามที่ส่งออกไปจึงมีทั้งหมด 235 ฉบับ รวบรวมคืนมาได้ 214 ฉบับ (91%) นับว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และมี 9 ฉบับที่ตอบแต่ตอนแรกๆ ไม่ได้ตอบคำถามข้อ 7-11 เลย และมี 4 ฉบับที่ตอบเกินส่วน ไม่น่าจะเชื่อถือได้ จึงไม่ได้ใช้ในการวิจัย ฉะนั้นที่ใช้ในการวิจัยจึงมีเพียง 201 ฉบับ (85.53%) จาก 235 ฉบับที่แจกไป โดยเป็นของนักเรียนชาย 116 ฉบับ (57.71%) และเป็นของนักเรียนหญิง 85 ฉบับ (42.29%) แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 201 ฉบับนี้ จึงได้จากการสุ่มตัวอย่างมาเพียง 13.40% ของประชากรทั้งหมด

5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ใช้ค่าสถิติเป็น เปอร์เซนต์ ในการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น โดย

(1) หาเปอร์เซนต์ของอัตราเพิ่มของนักเรียนต่างจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508-2513 โดยในปี พ.ศ. 2508 เป็นปีฐาน ดูว่าเปอร์เซนต์ของอัตราเพิ่มในปี พ.ศ. 2509, 2510, 2511, 2512, และ 2513 สูงขึ้นทุกปีหรือไม่ ถ้าสูงขึ้นทุกปี ก็ยอมรับสมมติฐานข้อ (1) ที่ว่า อัตราเพิ่มของนักเรียนสูงขึ้นทุกปี แต่ถ้าเปอร์เซนต์ของอัตราเพิ่มไม่สูงขึ้นทุกปี ก็แสดงว่าขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ (1) นี้

(2) หาเปอร์เซนต์ของผู้ที่เรียนจบหลักสูตร ภายใน 2 ปี จากจำนวนผู้ที่ทราบสถานภาพทางการศึกษาทั้งหมด ถ้าปรากฏว่ามีผู้เรียนจบหลักสูตรภายใน 2 ปี 100% ก็แสดงว่า ผลวิจัยยอมรับสมมติฐาน ข้อ (2) ที่ว่า นักเรียนต่างจังหวัดมีประสิทธิผลทางการศึกษาโดยสมบูรณ์ แต่ถ้า ในจำนวนผู้ที่ทราบสถานภาพทางการศึกษาทั้งหมด มีผู้ที่เรียนจบหลักสูตรไม่ถึง 100% ก็แสดงว่า ขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ (2)

(3) จากคะแนนรวมของผู้ที่ตอบคำถาม ข้อ 7 และ ข้อ 11 ในแบบสอบถาม ถ้าเปอร์เซ็นต์ของคะแนนข้อ 7 มากกว่า เปอร์เซ็นต์คะแนนของข้อ 11 แสดงว่าผลวิจัยยอมรับสมมติฐานข้อ (3) ที่ว่า เหตุผลอันเป็นมูลเหตุที่ทำให้นักเรียนต่างจังหวัดเข้ามาเรียนในส่วนกลางมากกว่า เหตุผลที่จะเรียนอยู่ในต่างจังหวัด แต่ค่าเปอร์เซ็นต์ของคะแนน ข้อ 7 น้อยกว่าข้อ 11 ก็แสดงว่าผลวิจัยขัดแย้งกับสมมติฐาน ข้อ (3)

(4) จากคะแนนรวมของผู้ที่ตอบ ข้อ 8, 9, และ 10 ในแบบสอบถาม ถ้า เปอร์เซ็นต์ของคะแนนข้อ 8 มากกว่า เปอร์เซ็นต์ของคะแนนข้อ 9 และ 10 ก็แสดงว่า ผลวิจัย ยอมรับสมมติฐาน ข้อ (4) ที่ว่า นักเรียนต่างจังหวัดประสบปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัยมากกว่าเรื่องการเงิน แต่ค่าเปอร์เซ็นต์ของคะแนนข้อ 8 น้อยกว่า เปอร์เซ็นต์ของคะแนนข้อ 9 และ 10 ก็แสดงว่า ผลวิจัยขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ (4).